

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MISSIONS- FÖRBUNDET

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR
SVENSKA MISSIONSFÖRBUNDETS
YTRE MISSION

UTKOMMER DEN 1 OCH 15 I VARJE MÅNAD

REDAKTÖR: : Nr 14. Årg. 35.
J. E. LUNDAHL : 15 Juli 1917.

“Hundrafalt igen.”

*Tal vid missionärsavskilningen i Immanuels-
kyrkan under yttre missionens fest 1917
av missionssekreterare J. P. Norberg.*

I 19:de kapitlet av Mattei evangelium läsa vi följande ord av vår Frälsare i den 29:de versen:

Och var och en, som har övergivit hus eller bröder eller systrar eller fäder eller moder eller hustru eller barn eller åkrar för mitt namns skull, han skall få hundrafalt igen och ärva evigt liv.

Dessa Frälsarens ord, mina bröder och systrar, äga sin fulla tillämpning på eder i dag. I stå i dag vid en av de allra betydelsefullaste skiljevägarna i edert liv. I haven trätt fram här för att inför Gud och inför hans folk avgiva edra missionslöften och mottaga det troende folkets väl-signelse samt invigas till evangelii tjänst i hednavärlden. Jag hoppas, att I noga övervägt innebörden i detta, så att I veten, att I nu måsten taga farväl av alla funderingar på förmåner, som många andra troende äga, och från de tillbud till jordiska förvärv, som i edra år möjligen stå öppna för eder på skilda vägar i livet. Frälsaren bjuder här icke på skatter i sin efterföljelse, icke på ära, namn och rykte.

Innehåll:

Hundrafalt igen.
Från Expeditionen.
Från vår yttre mission.
Missionens studium.
Upprop om freds-
bönedag.

Men han talar om, att vi skola få lämna allt sådant för hans skull.

Eder ställning i livet blir nu därför väsentligen en annan än andra gud-fruktiga människors. I fån knappast göra anspråk på att komma i åtnjutande av de timliga fördelar, som många av edra bröder och systrar i tron äga. I haven ställt eder vid offeraltaret för att bringa ett stort offer. Och det offret bringas icke på några minuter, utan det är ett offerande, som I måsten sköta om varje dag hela edert liv. Kärleken till eget folk, eget land, släkt och anförvanter slocknar icke i rena själar, utan den växer sig stark med tiden. Och allt efter som dessa känslor bliva starka, blir offerelden på altaret brännande och hård. Det är i orena själar, som dessa känslor tvina bort och försvinna. För dem

är det liten försakelse och uppoffring att lämna fader och moder och närskyllda, land och eget folk. Det är icke så med dem, som Herren får hålla rena i hjärtat.

I måsten nu vara beredda på att under prövande förhållanden starka frestelser skola möta eder att svika det löfte, som I i dag stån färdiga att avgiva inför Gud och hans folk. Men Herren skall giva eder kraft att bliva trogna. Han skall uppfylla löftet, att intet av de offer, I bringen för hans skull, skall vara bragt förgäves, utan han skall giva riklig ersättning.

En älskad faders och moders närhet och känslan av deras ömhet är stor och ljuv. Men då I en gång kommen hem som trogna Herrens tjänare för atthämta nya krafter, är det få, som komma att röna så mycken kärlek och så mycket intresse, som just I, som stån i missionens tjänst — och det av både kända och okända bland allt Guds folk. Alla intressera sig för missionärerna, som varit trogna i sin offertjänst. De röna allas kärlek. Och har det någon gång brustit under tidernas lopp i detta hänseende från några missionsvänners sida, så kunna vi till Herrens pris säga, att dessa brister förminskas och försvinna år efter år. Kärleken till den kristna missionen växer sig stark bland Guds folk, bland män och kvinnor. Och därmed växer också kärleken till dem, som stå i missionens tjänst, så att de få känna, att de få hundrafalt för det, som de givit. Hundratals och tusentals vänner i vårt land skola öppna sin famn och sitt hjärta för eder, när I kommen tillbaka för att hämta nya krafter och rusta eder för nya strider.

Men icke nog med det, att I för denna tiden skolen få igen hundrafalt, vad I offrat. På sistone, säger Herren, skolen I ock få evigt liv. Och vad begreppet evigt liv innebär, det kan ingen dödlig säga. Vad det lekamliga livet giver, det ha vi någon erfarenhet av. Vad voro vi, när vi som späda varelser första gången lades i en öm moders och faders sköte? Man brukar säga: Det var ett liv. Och det var icke heller mycket mer. Men vad har icke detta liv givit under årens lopp? Vad har det icke givit av kroppslig kraft, av andlig kraft, av själslig utveckling och personlig fullkomning? När vi lågo i vaggan, dugde vi till ingenting. Men livet har gjort oss till, vad vi äro. Och dock — detta liv är blott ett lekamt liv. Det är ett liv, över vilket förgängelsen till sist breder sitt bårtäcke. Vad livet givit, det kommer förgängelsen att kläda av så småningom. Och mycket ofta sker detta oftare än vi tänka och tro. Livets lampa måste slockna. Men så är det icke med det eviga livet. Det nås icke av någon förgängelse. Och detta är det liv, som Herren lovat i det eviga livets värld.

Detta liv säger skriften, att vi redan hava. Den Scenen har, han har livet. Men vad som nu är i sin begynnelse, det skall nå sin fulländning, det sörjer Gud i himmelen för. Därför måste vi säga med Johannes: Vi äro Guds barn, men vi veta icke, vad vi skola bliva. Den storhet, som han satt såsom slutmål för oss, för vårt varande och vår utveckling, det kunna vi knappast tala om. Vi känna det icke. Vi ha icke någonting att jämföra det med. Men att det blir mer än vad något öga sett eller något öra hört, det säger

Skriften. I behöven därför icke gå misströstande såsom de, som givit allt förlorat utan att finna något. I given det förgängliga och det, som hör det livet till, förlorat, ja allt ända till det lekamliga livet, men i utbyte fån I något större enligt hans löfte. Och vad han lovat, det håller han visserligen. Läggen därför dessa ord på

hjärtat. Tagen dem som reskost, då stunden kommer, att I skolen vinka farväl till älskat fädernesland och älskade vänner: Var och en, som har övergivit hus eller bröder, eller systrar eller fader eller moder, eller hustru eller barn för mitt namns skull, han skall få hundrafalt och ärva evigt liv.

Lektor Waldenströms hälsotillstånd.

Lektor Waldenström har de sista dagarna varit mycket klen. Blodprocenten har enligt den sista undersökningen gått ned till 29 %, och kraftlösheten är mycket stor. Vi veta ej, vad Herren ämnar göra med sin tjänare, men vi bedja, att Han må låta sin rika frid och välsignelse vila över honom.

* * *

Missionär Orest sjuk.

Enligt meddelande från fru Anna Orest i Sunderland har missionär C. O. Orest sedan den 12 juni legat svårt sjuk i lunginflammation och bronchitis. Han har flera gånger svävat mellan liv och död. Brevet var skrivet den 24 juni, och tillståndet var då ganska kritiskt men dock icke alldeles hopplöst. Som vi icke sedan dess fått några underrättelser, äro vi förvissade om, att vår broder nu är på bättringsvägen och kanske snart fullt återställd. I annat fall skulle vi säkert ha fått telegrafiskt meddelande. Må Gud välsigna våra vänner Orests och giva dem, vad de behöva för att kunna fullfölja sitt missionsverk i dessa tider.

* * *

Hemkomna missionärer.

Missionär A. E. Wandel med fru och tre barn ankommo till Sverige från Kina den 9 juli. De hade rest över Stilla Havet och Amerika. Resan hade på det hela taget gått ganska bra, fastän den tagit en rundlig tid. Att de voro glada att åter vara i hemlandet, säger sig självt. Må Gud giva dem en välbehörlig vila under sin vistelse i Sverige, så att de, när tiden kommer, med förnyat mod och stärkta krafter må kunna återvända till det arbete, missionens Herre givit åt dem!

* * *

Hemvändande missionärer.

Enligt meddelande från Kongo ha vi att vänta hem ett 10-tal missionärer därifrån under den närmaste tiden. Vi ha icke fått några bestämda meddelanden om, när de ämna resa från Kongo, endast att resan kommer att ske så, att de nå hemlandet under sommarens lopp. Herren hälle sin skyddande hand över dem under färden i dessa farofyllda tider och låte dem välbehållna nå fosterlandet! Må missionsvännerna bedja Gud om denna sak.

* * *

Glädjande. | I ett enskilt brev meddelar missionär Edv. Karlman, att i dopskolan vid Kingoyi station i Kongo äro inskrivna icke mindre än 400 elever. Han tillägger, att det är ett liknande förhållande vid flera av de andra stationerna. Herrens verk går framåt även i dessa svåra tider.

* * *

Personligt meddelande. | Missionär *Teofil Ceder* i Brazzaville, Franska Kongo, meddelar oss, att Gud skänkt

honom och hans maka en välskapad gosse den 12 maj. Gud välsigne föräldrar och barn!

Från vår yttre mission.

MISSIONEN I KONGO

Ur missionärernas brev till Styrelsen.

Ur de senaste kvartalsrapporterna till Styrelsen från missionärerna göra vi några intressanta utdrag.

att göra vårt arbete om intet. Dock tror jag icke det skall lyckas. I de byar, där vi fått insteg, ha de ej hopp om att få någon vidare makt.»

Fru *Maria Wikholm* skriver om en resa, hon nyligen gjort i distriktet omkring den numera nedlagda stationen Nganda:

»Vad som på denna åkerteg nedlagts i form av träget arbete i tro och kärlek, är värden, som icke så lätt förstöras. Det är förunderligt med detta levande säde, Guds ord, som

Flodlandskap i Kongo.

Missionär *Henning Lindgren* skriver om skolan vid den nyupptagna stationsplatsen i Kolo i Franska Kongo följande:

»Vi ha för närvarande ej mindre än 140 gossar i skolan, och i nästa vecka börja vi skola i två byar. Att vi ha så många gossar, beror på att vi ej vilja förlora dem. Hade vi ej tagit emot dem, hade de gått till katolikerna. Dessa spara nämligen ingen möda för

ligger där på djupet i människornas hjärtan och gror. Fastän osynligt är det icke desto mindre en verklighet, som senare visar sina frukter. Det ser ut, som om det vore skördetid f. n. bland Kongos folk på det andliga området icke blott inom vår mission utan även inom andra missioner.»

Missionär *Carl Palmkvist* har även gjort en resa i den delen av Nganda distrikt, som tilldelats Kinkenge station.

»Överallt», skriver han, »möttes vi av glada ansikten. Söndagen den 4 mars hade vi stormöte på Nganda jämte nattvardsgång. Så många församlingsmedlemmar voro samlade, att det ej var tänkbart, att vi skulle kunna hålla till i kyrkan. En stilla, ljuvlig ande var rådande, och själar smälte hop i bön. Avfallingar begärde nåd och återupptogs i församlingens gemenskap.»

innanläsningslektionen, varefter de förklarade, att de voro nöjda med vår skolverksamhet, samt tillade, att vi, med iakttagande av lagen för skolverksamhet i Franska kolonierna, vars förnämsta punkt är, att undervisningen skall ske på franska språket, vore fria att fortsätta vår verksamhet. Dessa bestämmelser ha vi ock samvetsgrant följt.»

Stationshuset i Brazzaville.

Missionär *S. A. Flodén* skriver från Kibunzi:

»Verksamheten går stadigt framåt. I en del byar komma de nära nog mangrant. Gamla gråhårsmän och gamla kvinnor stå upp för Herren. Även förut otillgängliga byar stå öppna.»

Missionär *G. A. Hult*, som förestår skolan i Brazzaville, skriver:

»För en tid sedan inspekterades skolan här av en kommission, bestående av borgmästaren i Brazzaville och en administratör för Moyen Congo. De framställde en del frågor rörande undervisningen och åhörde en stund

Nsengo.

De vitas vän vid Kingoyi.

Av *A. Walder*.

I slutet av januari månad 1903 såg jag honom första gången. Han var då en gammal man med grått hår och infallna kinder. Hans hållning var dock god och hans rörelser rent av graciösa. I likhet med sina landsmän hade han växt upp i hedendomens mörker och styggelser. Sorger och prövningar hade han mött såsom alla Adams barn. Hemska och skräck-

injugande syner hade han ofta sett. Han hade varit med, då arma, olyckliga människovarelser blivit levande begravna på marknadsplatserna. Deras förfärliga jammerskri hade ljudit i hans öron. Han hade sett deras hemska blickar, deras rullande ögon och den gränslösa ångest, som avspeglade sig i deras drag. Han hade också varit med, när avgudaprästerna — dessa mörkrets tjänsteandar — tvingat oskyldiga människor att tömma giftbägaren. På marknaderna hade han iakttagit, huru mödrar med svidande hjärtan måst skilja sig från sina barn.

Okunnig om den yttre världen framlevde han sitt liv. De stora nationernas krig, avund och list var honom främmande. De storartade framsteg och uppfinningar, som gjorts på alla områden, voro honom en hemlighet. Hans synkrets var trång och begränsad, och hans uppfattning om världen, livet och människorna blev därefter.

Vid min ankomst till Kingoyi satt han vid sin lilla hydda med ett litet barn i sin famn och med ett godmodigt leende på sina tjocka läppar. Han var en stor barnvän, och de små i byn smögo sig så förtroligt till honom. Ingenting i hans klädsel kunde påminna om, att han var trakstens mest äktade hövding. Hans klädedräkt bestod endast av ett tygstycke kring midjan och en luggsliten hatt, som han fått av en officer, vilken varit hans gäst under några dagar.

Han hälsade mig välkommen till byn, och hans mörka ögon strålade av fröjd. Glad var han alltid, då någon ny missionär kom till stationen. Han ansåg nämligen, att de alla voro hans barn. Anledningen därtill var, att stationen var byggd på hans mark. Hela hans uppförande gent emot de vita visade, att han var deras vän och beskyddare. Redan när våra missionärer gjorde sin första undersökningsresa till Kingoyi, blevo de välvilligt mottagna av Nsengo, som ock var villig att upplåta mark för stationen. Hövdingen i en av de närmaste byarna var emel-

lertid mycket förbittrad på de vita främlingarna, som enligt hans tanke hade ramlat ned från himlen. I sällskap med sex män ville han på natten skjuta de ovälkomna gästerna. Men när Nsengo fick höra detta, sade han, att deras väg måste gå över hans lik, innan de skulle kunna röra hans vita vänner. Och då natten sänkte sig över jorden, kom Nsengo med en liten hoprullad gräsmatta under armen och lade sig utanför missionärernas tält. Denna hjältemodiga handling vittnar om, att Nsengo var en verkligt stor personlighet. Sällan finner man bland de svarta en sådan upphöjd karaktär.

Den första tiden av min vistelse på Kingoyi var han rask och kry. Förut hade han lidit mycket av reumatism, men genom medicin och massage hade han blivit mycket bättre. På stationen var han en daglig gäst, och alltid sade han, när han kom: »Jag skulle gå och titta efter mina barn.» Ofta sopade han gårdsplanen, när han kom. Han ville, att det skulle vara fint. Aldrig ville han höra talas om, att han var gammal. När någon en gång sade till honom, att han var gammal och vit-hårig, svarade han: »Det betyder ingenting. Jag är lika kraftfull som en yngling.»

Tidräkningen var honom alldeles främmande. En gång frågade jag honom, hur gammal han var: »Kanske jag är fem år», blev svaret. Jag tror, att han då var omkring sextio.

Nsengo besökte flitigt våra möten. När klockan ringde, kom han med en liten kvast, med vilken han viftade bort flugorna, som ville sätta sig på honom. I regel satte han sig på en av de främsta bänkarna. Med stor uppmärksamhet lyssnade han till det förkunnade ordet, men detta ord fick dock ej, mänskligt att se, frigöra honom. Ända till det sista höll han fast vid avgudarna och trodde, att de skulle kunna hjälpa honom i hans nöd. Dock ville han, att de unga i byn skulle bli kristna. »Mina barn», brukade han ofta säga, »skola älska Gud. De

skola lära sig goda seder och bliva bättre än vi.»

Den gamle hövdingen dog ganska hastigt. Vid underrättelsen om hans sjukdom strömmade folket dit från de omkringliggande byarna. Man dansade och trummade av alla krafter för att driva bort trollkarlarna, som kommit att taga den sjukes ande. Vi sökte lugna dem, på det att den sjuke skulle få ro, men det var förgäves. Trumningen och oväsendet blev allt värre, allt eftersom sjukdomen tilltog. Den slutade först, när livsgnistan hade slocknat.

Hans lik torkades i sex veckor. Torkningen verkställdes av hans hustrur, vilka även under tiden höllo klagolåt över honom. Ibland kommo långa tåg av kvinnor från de omkringliggande byarna för att deltaga i sorgelåten. Vida omkring hördes deras tröstlösa klagan. Det ligger ett oändligt djupt vemod i deras klagorop, en känsla av ovisshet vilar över det hela. Denna skärande klagan är ock en protest mot döden, som gästar dem.

Några månader efter Nsengos död begrovs han i närheten av sin by. Tre dagar före begravningen kommo flera musikanter till byn för att spela. Omedelbart efter deras ankomst började dansen och fortsatte natt och dag tills begravningsdagen inbröt. På begravningen hade stora människoskaror infunnit sig, vilka ville vara med och hedra traktens anseddaste hövding, då hans stoft skulle sänkas i graven.

Vid tvåtiden på eftermiddagen skedde begravningen. Innan bärarna fattade stängerna, med vilka liket skulle bäras, avlossades tre skott i riktning mot graven. Dessa skott skulle öppna vägen till graven. Nu fattade bärarna stängerna och började springa omkring med hövdingen. När de sprungit några varv omkring, styrde de sina steg mot graven, men då de voro i närheten av densamma, beslöto de att även bära honom till missionsstationen, emedan han mer än någon annan varit missionsnärernas vän. Under högljudda rop

bars han upp till stationen, och bärarna ropade: »Nu kommer eder vän för att säga farväl.» Från stationen ställdes färdens till graven, och under mycket bråk sänktes han ned i densamma. Sorgsna och nedstämda vände vi alla därifrån. Folket kände, att deras ypperste man hade gått ifrån dem, och vi visste, att vi bland de svarta hade förlorat vår bästa vän.

Fru Gillströms sjukdom och död.

Kära Missionsstyrelse och Missionsvänner!

Guds frid!

Meddelandet om min älskade hustrus bortgång har helt säkert nått Eder. Det oaktat vill jag meddela något om hennes sjukdom och hastiga hemgång. Jag skulle gjort det förr, men slaget har träffat mig så hårt, att jag ej förmått det. Ej heller går det nu utan smärta och tårar, men jag vill göra mitt bästa.

Ester har alltid varit frisk och stark. Under sitt första år här i Kina syntes hon ock tåla landets klimat mycket bra. Men sedan vi i höstas blevo flyttade hit till Kienli, har hon ofta känt frossbrytningar och besvärats av en återkommande snuva. Som platsen ligger mycket lågt och är omgiven av en massa träsk — en riktig febertrakt — voro vi rädda för att malariafeber skulle bryta ut, varför vi voro försiktiga och sökte förhindra det onda. Ester var dock dagligen uppe och skötte sitt arbete.

Den 25—26 mars hade vi vårt årsmöte. Då kände hon sig ovanligt trött

och matt men var dock med på mötena. Dagen därpå måste hon stanna i sängen. På onsdagen kände hon sig bättre och steg då upp, men på aftonen fick hon tvenne frossanfall och temperaturen steg till 40,3° C. Jag bäddade då ned henne och försökte få febern att sjunka. Den sjönk ock obetydligt för några dagar, men höll sig dock i allmänhet hög. Sedan började den stiga igen. Med tillhjälp av missionär och fru Åhs — vi fyra voro stationerade här — började vi behandla Ester enligt dr Henrik Bergs läkarebok och gävo henne inpackningar och halvbad för att häva febern. Men alla våra ansträngningar voro fruktlösa. Febern sjönk blott några tiondelar för stunden, och så steg den igen. Så svullnade halskörtlarna, så att det blev henne omöjligt att vrida huvudet eller öppna munnen. Därtill började hon yra. Vi förstodo, att sjukdomen nått ett allvarligt stadium, men vi kunde ej tillkalla någon läkare, ty telegraf finnes ej, och de andra kommunikationerna äro mycket långsamma. Det enda vi kunde göra var att sköta Ester på bästa sätt, så långt vi förmådde, och söka lindra de brännande smärtorna samt framför allt bedja. Men ack, det kändes rent av, som om börens väg varit stängd och som om Herren ej ville lyssna till oss. Dock hoppades vi, att sjukdomen skulle vändas till hälsa. Men Herren hade annorlunda bestämt. Skärtorsdagen den 5 april kl. 1 e. m. löstes anden från stofthyddan, och min Ester fick gå hem till Gud efter nio dygns svår feber. Så hade jag mistat min innerligt älskade maka, mitt stöd och min hjälp. Det tog djupa tag i mitt hjärta, då jag måste lämna min älskling i dödens våld. Men på samma gång var det något ljuvligt att stå vid dödsbädden, ty Ester slutade så stilla och lugnt — det var ej den minsta kamp. Döden miste sin udd.

Långfredagen sveptes min älskling. Det var en lång fredag för mig vid bären. Påskdagen hölls begravningsgudstjänst i kyrkan, som var till trängsel fylld av kineser. Alla ville vara med, ty ingen hade förr sett, då någon utlänning förts till den sista vilan. Det var en gripande stund, som helt säkert lämnade djupa minnen efter sig. Sedan fördes kistan ombord på en kinesisk segelbåt, som förde den till Hankow för att begravas på den internationella kyrkogården därstädes. Begravningen förrättades av missionär Joh. Sköld. En skara av såväl utländska som kinesiska vänner samt så många kamrater, som kunde komma, hade samlats för att följa min Ester till sitt sista vilorum.

Nu vilar stoftet i graven, men anden är hemma hos Gud. Det är så gott för mitt hjärta att tänka därpå. Den sista dagen talade Ester ständigt om, att hon skulle gå hem, och bad mig flera gånger göra mig i ordning, så att vi finge gå. Jag kunde då ej tro, att hon skulle få gå så snart. Men hon fick sin önskan uppfylld. Jag vill ej sörja däröver, men saknaden kännes stor, och stundom kan jag knappast fatta, att Ester ej mera är här. Vår lycka blev så kort — ej fulla sex månader! Den 10 oktober förra året förenades vi i äktenskap. Vi levde så lyckligt tillsammans som några kunna göra, och voro så tack samma till Herren. Men han hade annorlunda velat. Han tog min älskling bort, och nu är jag ensam. Det kännes så tomt, så tomt. Stundom står jag frågande, huru jag skall kunna härda ut. Men hittills har Herren hulptit, och jag har fått erfara, att såsom dagen är, så har ock kraften varit.

De hjärtligaste hälsningar till alla missionsvänner. Bedjen för mig!

Eder

Enoch Gillström.

Missionens studium.

Av J. E. Lundahl.

I förhoppning att det skall intressera våra läsare och även vara till någon nytta för dem, som ägna sig åt missionsstudiet, återgiva vi nedanstående artikel ur majnumret av Ill. Tidskr.

Med mission förstår man alla de strävanden, som ha till syfte att utbreda den kristna tron bland de icke kristna folken. Man kan därför med allt skäl säga, att missionen är i det närmaste lika gammal som kristendomen. Ty alltsedan apostlarnas dagar har det stora verket att sprida Kristi religion ut över världen fortgått. Somliga tider ha utmärkt sig för större missionsnit och större framgång än andra, men verket har ständigt varit i gång.

Vid slutet av medeltiden hade den romerska kyrkan fullgjort den stora uppgiften att göra Europas folkslag kristna. Redan långt dessförinnan hade emellertid kyrkan splittrats i en östlig och en västlig del, och islam hade frånrott kristendomen två stora områden, främre Asien och Nordafrika. Så kom reformationen, som gav den romerska kyrkan sin hårda stöt. Strax efter reformationen voro emellertid de romerska missionärerna redo att göra sin kyrka skadeslös för de lidna förlusterna i hemlandet med erövringar bland icke kristna folk. Det var förnämligast de stora munkordnarna, franciskaner och dominikaner samt framför allt jesuiterna, som frambragte ett stort antal dugliga och självförsakande missionärer, redo att offra livet för kyrkan och dess verk. I upptäcktsresandenas spår gingo de till Mexiko och Sydamerika, till Indien och vidare österut till Kina och Japan, och deras verksamhet hade stor framgång. De protestantiska kyrkorna måste först befästa sin ställning i de europeiska länderna, innan de kunde tänka på någon mission utom dessa länders gränser. Såväl reformatörerna som protestanternas ledande män under den följande tiden saknade ock den rätta blicken för missionens betydelse. Visserligen påbörjades redan på 1600-

talet åtskilliga protestantiska missionsföretag, förnämligast på initiativ av kolonialregeringarna — så den holländska kolonialmissionen och den första engelska missionen i Ostindien. På 1700-talet begynte emellertid missions tanken väckas till större liv inom kyrkan. Den dansk-halleska missionen i Indien och Hans Egedes mission i Grönland äro vackra exempel härpå. Det förnämsta missionsföretaget under denna period utgick från Brödrörsamlingen under ledning av greve Zinzendorf. Dess missionärer gingo ut till Grönland, till Västindien, till Sydafrika och Sydamerika, till Labrador, till indianerna i Nordamerikas urskogar, till Alaska o. s. v.

Det stora genombrottet, som är grundläggande för den nutida missionen, kom emellertid från England och räknar sitt upphov från år 1792, då på initiativ av den store banbrytaren William Carey det engelska baptistmissionssällskapet bildades, varefter snart följde bildandet av så gott som alla de stora engelska missionssällskapen. Missionsväckelsen fortplantade sig snart till Skottland, till Amerika och till Europas fastland, till Tyskland, Schweiz, Holland, Skandinavien och det protestantiska Frankrike.

Nu upptogs arbetet på fullt allvar. Missionärer utsändes och missionsstationer anlades på Söderhavsöarna och i Västafrika, i Kina och främre Asien, och de gamla missionerna i Västindien, i brittiska och holländska Indien samt i Sydafrika utvidgades och fortsattes. Varje sällskap handlade emellertid för sig. Världen var ju så stor och missionen så liten i förhållande därtill. Om gemensamma metoder och mål var icke heller tal. Allt var overlåtet åt de enskilda missionärerna. Men däri voro alla ense, att evangelium måste predikas.

Under tiden började förhållandena alltmer förvandlas. Kommunikationerna och telegrafan gjorde avstånden små. De europeiska makternas kolonialpolitik blev ock alltmer aggressiv och gick ut över stora delar av världen, samtidigt som engelska och franska och amerikanska kanonbåtar öppnade Japans och Kinas portar för europeiskt inflytande och därmed även för kristendomen. Av dessa nya möjligheter begagnade sig missionen med all kraft och gick in på de öppnade vägarna. Det bland Österns folk uppkom och hastigt växande begäret efter västerländskt vetande kom ock missionen till godo. Arbetet växte. Av det ringa fröet för ett par hundra år sedan har blivit en världsmision, som nu spinner sitt nät över alla världsdelar och snart sagt alla folk och nationer. Enligt den senast utkomna statistiken (1913) hade samtliga missionssällskap en årsinkomst av 142 miljoner kronor. Missionärerna voro omkring 25,000, de infödda medarbetarna 111,862, kommunikanter (nattvardsberättigade) 2,644,170, andra döpta 1,605,453, övriga anhängare 1,805,802, högre undervisningsanstalter 2,475 med 128,881 elever, folkskolor 32,320 med 1,541,286 elever, söndagskolor 30,605 med 1,488,019 elever.

Statistiken säger dock icke allt. »Det skulle vittna om en inskränkt uppfattning», säger professor Warneck, »att reducera missionens resultat till vad statistiken giver vid handen. Det gives ett missionsresultat, som man icke kan statistiskt uppvisa, och det sträcker sig vida längre, än missionssiffrorna kunna gå. Kring mitten av andra århundradet utgjorde den unga kristenheten bland det romerska världsríkets befolkning icke blott ett försvinnande utan också ett ännu föga beaktat fåtal, och dock tillhörde framtiden detta fåtal. Det representerade en andlig, sedlig och religiös makt, som alltmer åstadkom en jäsning och skapade en atmosfär, som verkade lika upplösande på den hedniska åtskådningen som den satte kristna tankar och livsmakter i

omlopp och så förberedde kristendomens stora seger för framtiden. Och så går det än i dag. Icke blott i Indien utan överallt, där missionen verkat någon tid, även hos alla naturfolken, inträder en jäsning; det bildar sig en ny atmosfär; en genomgripande förändring arbetar sig fram på det andliga, sociala, sedliga, ja, till och med det materiella livets område, en förändring, som bildar en ny epok i kulturhistorien — detta begrepp taget i vidsträcktaste mening.»

I den mån som missionssällskapens och missionärernas antal växt och missionsområdena blivit besatta, har behovet av gemensam planläggning i arbetet blivit en trängande nödvändighet. Detta har ock föranlett sammankallande av gemensamma konferenser för ordnandet av de mest brännande frågorna i detta avseende. Bland dessa konferenser intager världsmissionskonferensen i Edinburgh 1910 den förnämsta platsen, vilken konferens också utan tvivel kan sägas vara det största religiösa möte, som någonsin hållits.

Under årens lopp har en väldig massa missionslitteratur utkommit, varav en stor del även av vetenskapligt innehåll. Bland författare på missionsområdet intager den för några år sedan avlidne professor Gustaf Warneck i Tyskland det förnämsta rummet. Det stora arbete på nio band, som utkom i samband med världsmissionskonferensen i Edinburg, är ock av stor betydelse. Frågor rörande missionen ha fått en framskjuten plats i vår tid ej blott vid missionskonferenser utan även vid andra religiösa möten och sammanträden. Allt visar, vilken betydande plats missionen intager i våra dagars religiösa liv.

En följd härav är ock, att intresset för missionens studium börjat göra sig gällande i allt vidare kretsar. Vi möta detta intresse synnerligen starkt i Amerika och England, där särskilt den kristna studentrörelsen tagit sig an saken. Men vi möta den ock på Europas kontinent och i de skandinaviska

länderna. Så mångfaldig denna rörelse synes vara i sina olika ursprungsformer, så gå dock två grundtankar genom det hela. Den ena utgår från den alltmer erkända sanningen, att missionsuppgiften är så oerhört stor och hänger så omedelbart samman med vår kristna tros väsende, att *hela* det kristna folket bör vara missionsverkets bärare. Därför vill man giva alla de kretsar, som hittills stått på avstånd från missionen, kunskap om densamma, på det att så många som möjligt må lära känna och delta i verket. Den andra grundtanken är, att missionsintresset bör alltmer fördjupas även hos dem, som börjat intressera sig för arbetet.

Med missionsstudium i egentlig mening kan icke förstås det att läsa igenom några missionstraktater och något så när tillägna sig deras innehåll eller att lära känna några fängslande missionsbiografier. Om missionsstudier kan blott den tala, som alltfört bemödar sig om att genom hörande och läsande förvärva sig ett visst mått av missionskunskap samt åtminstone till någon del intränga i de olika missionsproblemen. Det beror icke blott på massan av det genomgångna stoffet utan — och ännu mera — på att man arbetar efter en viss plan. Blott därigenom vinner man framgång, att man åtminstone något så när sätter sig in i missionens *hela* verk.

Men anlagen äro olika, vilket framför allt gör sig gällande i fråga om självstudium. För den ene är det ett behov att följa missionens utveckling från början, den andre intresserar sig mera för missionens nuvarande läge och problem. Den ene har förkärlek för en orientering i stora drag på ett missionsfält eller för ett missionssällskaps utveckling. Den andre har ett öppet öga för enskildheter och personligheter. Den ene älskar missionshistoria, den andre missionsteori. Arbetsätten äro ock olika. Den ene går gärna ut från enskildheter och samlar dem för att till slut därigenom vinna en överblick, den andre har behov av

att förskaffa sig kännedom och plan över det hela, innan han börjar med enskildheterna. Såväl den ena som den andra vägen för till målet.

En viktig sak i detta som i allt annat studium är emellertid *begränsning*. Missionen är ett oerhört område, och den som icke kan bli missionsfackman i det ordets egentliga mening, måste kunna begränsa sig. Annars dukar han under för faran av att allt för mycket splittra sin arbetskraft. Såsom en allmän regel må följande gälla: *Var och en må i första hand studera den eller de missioner, som utgått från de sällskap eller det land han tillhör, och därifrån gå vidare.* På detta sätt fullföljes icke blott det teoretiska intresset utan tjänas även praktiska behov.

Den vinst missionsstudiet erbjuder, är icke ringa. Antingen vi se saken från rent kristlig eller från mera allmän synpunkt, så ökas genom missionsstudiet kunskapen på flera olika områden. Framför allt framstår bibeln, missionens heliga urkund, i växande glans, djup och kraft. Omdömet skärpes för de stora världshändelserna, vilka, då de ses i samband med missionen, få en helt annan betydelse än eljest. Detta gäller även världs- och kyrkohistorien i deras förhållande till missionen. Utrymmet tillåter oss icke att närmare utveckla dessa synpunkter, vilka eljest äro av stort intresse.

Ändamålet med denna uppsats är att söka giva hänvisning på lämplig svensk litteratur vid ett studium av missionen. Vi vilja då från början säga, att vi inskränka oss till den direkta missionslitteraturen och taga icke med religionshistoriska, etnografiska och andra arbeten, som stå i ett visst och i många fall nödvändigt samband med missionen och dess studium.

Innan vi ingå på litteraturhänvisningarna, anse vi oss bör säga några ord om det svenska missionsarbetet i icke kristna länder. Om man bortser från spridda ansatser i äldre tider, kan svensk mission knappast sägas

ha börjat såsom självständigt arbete förrän vid nittonde seklets mitt. Av tidigare försök må dock nämnas, vad som åtgjorts för lapparna sedan Gustaf Adolfs dagar och likaledes den visserligen obetydliga men dock beaktansvärda verksamheten bland indianerna under Sveriges korta kolonialtid i Nordamerika. Den egentliga missionsväckelsen kom, såsom ock redan framhållits, från England vid 1800-talets början, och under de första årtiondena därefter utgingo flera svenskar, bland vilka må nämnas Peter Fjellstedt, som missionärer i utländska sällskaps tjänst. År 1835 bildades *Svenska Missions-sällskapet* med uppgift att väcka missionsintresse i Sverige, stödja utländska sällskap och arbeta bland lapparna. Den senare uppgiften är numera sällskapets enda. År 1845 bildades *Lunds Missionssällskap*, som upprättade ett eget missionsinstitut och år 1849 ut-sände de första missionärerna. Dess uppgift har sedermera blivit understödjande av Svenska Kyrkans Mission.

Med de fria andliga rörelserna på 1850-talet fick missionsintresset nya starka impulser. År 1861 beslöt *Evangeliska Fosterlandsstiftelsen* att upptaga hednamissionen på sitt program, och 1874 kom *Svenska Kyrkans Mission* till stånd. *Svenska Missionsförbundet* började år 1881 med sin yttre mission. Till dessa företag komma sedan en hel del mindre: *Svenska Missionen i Kina* (från 1887), *Helgelseförbundet* (från 1885), *Kvinnliga Missionsarbetare*, Skandinaviska Alliansmissionen, sedermera kallad *Svenska Alliansmissionen*, *Svenska Jerusalemsföreningen*, *Svenska Mongolmissionen* samt de *svenska baptisternas* och *metodisternas* missioner och slutligen *Bibeltrogna Vänners mission*.

Den förut omnämnda rörelsen inom världsmissionen mot större samförstånd mellan de olika missions-sällskapen för gemensamt samarbete har gjort sig gällande även i Sverige. På hösten 1912 samlades i Stockholm en allmän svensk missionskonferens med ombud från samtliga svenska organisationer.

Ur densamma framgick Allmänna Svenska Missionskonferensens Arbetskommitté, vars syfte är att samla sällskapen till sådana uppgifter, där gemensamhet kan och bör vara naturlig och nödvändig. Till dessa uppgifter räknas befrämjandet av missionens studium i undervisningsanstalter, spridandet av missionskänedom genom den allmänna tidningspressen, anordnandet av allmänna missionskurser m. m. Ett särskilt organ har denna samlade missionsrörelse fått i den av professor A. Kolmodin redigerade *Svensk Missionstidskrift*.

Enligt den sista statistiken äger den svenska missionen 473 missionärer, 1,968 infödda missionsarbetare, 25,220 kommunikanter, 43,888 anhängare, 804 vardagsskolor med omkring 28,000 elever. Samtliga utgifter under år 1915 uppgingo till 1,409,884 kronor. —

*

För det allmänt missionshistoriska studiet må följande arbeten framhållas:

G. Warneck, De protestantiska missionernas historia från reformationen till nuvarande tid, kr. 6: —; *Henry Ussing*, Evangelii segertåg genom världen, kr. 6: —; *E. J. Ekman*, Illustrerad missionshistoria över hela världen, kr. 4: — (sträcker sig icke längre än till 1890); *A. Ihrmark* och *A. Karlgren*, Bilder ur missionshistorien, kr. 3: —; *A. Kolmodin*, Reformation och mission, kr. —: 50; *J. R. Mott*, Det avgörande ögonblicket i den kristna missionens historia, kr. 2: —; *Sam. Zwemer*, Islam, ett troskrav för vår tid, kr. 1: 75; *W. H. T. Gairdner*, Det muhammedanska problemet, kr. 2: —; *Bruno Nyström*, Kampen mellan Islam och kristendom, kr. —: 75; *Axel Blomkvist* och *Erik Folke*, Religions- och missionsöversikt, kr. —: 50.

I fråga om allmän missionsteori sakna vi på det hela taget svensk litteratur, sedan den av biskop *Tottie* författade Evangelistiken utgått ur bokhandeln. I detta fall bedja vi att få hänvisa till utländsk och nöja oss då med tre av de förnämsta verken: *G. Warneck*,

Evangelische Missionslehre, I—III; *Vilh. Sörensen*, Missionens motiv, maal og midler; *Joh. Warneck*, Die Lebenskräfte des Evangeliums. (Den sistnämnda torde snart utkomma i svensk översättning.) Den förut omnämnda *Svensk Missionstidskrift* hör ock till denna allmänna avdelning, likaså *Lunds Missionstidning*. Den förra utgives på Sveriges Kristliga Studentrörelses förlag, Uppsala, till pris av 3 kr. pr år.

Vi övergå härmed till de svenska missionsällskapen och följa dem huvudsakligen i kronologisk ordning, allteftersom de uppkommit. Beträffande missionsintressets uppkomst och första utveckling i Sverige hänvisas till *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen under nittonde seklet, kr. 1: —, samt *E. Ahnfelt-Laurin*, Peter Fjellstedt, kr. 3: 25.

Evangeliska Fosterlandsstiftelsens mission.

För missionen i sin helhet: *Joh. Lindgren*: Evang. Fosterlandsstiftelsens femtioåriga verksamhet, kr. 2: —.

Ostafrika: *G. E. Beskow*, Den svenska missionen i Ostafrika, 2 delar, kr. 3: 60; *H. B. Hammar*, Evangeliska Fosterlandsstiftelsens ostafrikanska mission 1865—1900, kr. 2: —; *A. Kolmodin*, Galla och Evangelium, kr. —: 75; *A. Kolmodin*, Några ord om Evangeliska Fosterlandsstiftelsens Galla-mission, kr. —: 25; *A. Kolmodin*, Några minnen från min resa i Ostafrika 1908—1909, kr. 3: 50; *P. Olsson*, Jubalandet, kr. —: 50.

Centralindien: *A. Kolmodin*, Några ord om Indien såsom missionsfält, kr. —: 20; *Enok Hedberg*, Bilder från Harai, kr. 1: —; *Enok Hedberg*, Helg och söcken, 2 delar, bilder och skisser från Evangeliska Fosterlandsstiftelsens indiska missionsfält, kr. 5: 50; *Enok Hedberg*, Hinduerna, en hjord, utan herde, kr. —: 15; *N. Arén*, Bland hinduer och gonder, kr. —: 20; *W. Wigert*, Till dess allt blev syrat, kr. —: 20.

Organ: Missionstidning, redigerad av komminister *Joh. Lindgren*, kr. 1: 20.

Svenska Kyrkans Mission.

Om upptagandet av yttre mission såsom en uppgift för Svenska Kyrkan, se *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen under nittonde seklet, kr. 1: —.

Sydafrika: *A. Karlgren*, Svenska Kyrkans mission i Afrika, kr. 3: 50; *A. Liljestränd* och *K. Hallendorff*, Zulu-folket och Zulumissionen, kr. —: 10; *Lotten Reuterskiöld*, Bland svarta och vita i Sydafrika, kr. 2: 75; *Josef* och *Elisabet Sandström*, Vår nyodling, Något om Svenska kyrkans uppgift och missionsarbete i Rhodesia, kr. —: 25; *Hj. Danell*, Intryck från en visitationsresa till Sydafrika och Sydindien, kr. —: 50.

Sydindien: *E. Hildebrandsson*, Livsbilder ur den evangelisk-luterska Tamulmissionen, kr. 5: —; *Ester P.*, Några drag ur zenanaverksamheten i Madura, kr. —: 10. Se för övrigt *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen under nittonde seklet; *A. Ihrmark* och *A. Karlgren*, Bilder ur missionshistorien, samt *H. Ussing*, Evangelii segertåg genom världen, sid. 261, 405—407.

Organ: Missionstidning, redigerad av missionsdirektor *G. Brundin*, kr. 1: —.

Svenska Missionsförbundets mission.

E. J. Ekman, Svenska Missionsförbundets 25-årsjubileum, kr. 2: —; *J. E. Lundahl*, Vår yttre mission, kr. 2: —.

Kongo: *W. Sjöholm* och *J. E. Lundahl*, Dagbräckning i Kongo, kr. 5: —; *K. E. Laman*, Några bilder från S. M. F:s arbetsfält i Kongo, kr. —: 50.

Kina: *W. Sjöholm* och *F. A. Wennborg*, 25 år i Kina, kr. 5: —; *Eva Sköld*, Mörka skuggors land, kr. —: 60, *Eva Sköld*, Ljusglimtar i mörkret, kr. —: 50.

Ost-Turkestan: *J. E. Lundahl*, På obanade stigar, 25 år i Ost-Turkestan, kr. 6: —, (utkommer i sommar); *L. E. Högberg*, Ett och annat från Kinesiska Turkestan, kr. —: 50.

Organ: Missionsförbundet, redigerad av *J. E. Lundahl*, kr. 1: 50.

Svenska missionen i Kina.

E. Folke och *O. von Feilitzen*, Vad Herren gjort. Återblick på Svenska

missionens i Kina 25-åriga verksamhet, kr. —: 50; *J. Holmgren*, Sändebud till Sinims Land, kr. —: 50; *J. Rinman*, Hägringen blir verklighet, kr. 1: 50. Se även *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen i nittonde seklet.

Organ: Sinims Land, redigerad av E. Folke, kr. 1: 35.

Helgelseförbundets mission i Kina och Sydafrika.

Helgelseförbundets missionsverksamhet. Återblick vid 25-årsjubileet 1912, kr. 1: —; Efter 25 år, 1890—1915, Minnesskrift med anledning av Helgelseförbundets 25-åriga verksamhet bland kineser och zuluer, kr. 1: 25. Se även *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen under nittonde seklet.

Organ: Trons segrar, kr. 1: 35.

Svenska Alliansmissionens mission.

Se *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen.

Kina: *O. E. Öberg*, Saratsi barnhem, kr. —: 25.

Indien: *A. E. Franklin*, Bhilmissionen, kr. 1: —; *A. E. Franklin*, Bränder ryckta ur elden, kr. —: 50.

Organ: Trosvittnet, redigerad av A. Nordling, kr. 1: 20.

Svenska Baptistmissionens mission i Kina.

J. Byström, Sådd och Skörd, kr. 5: —; *J. A. Rinell*, Svenska Baptisternas Kina-mission, kr. —: 60.

Organ: Missionsposten, redigerad av C. G. Lundin, kr. 1: 75.

Svenska Mongol-missionen.

Se *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen; *G. Bondfield*, Mongoliet ett försummat missionsfält, kr. —: 40.

Kvinnliga Missions-Arbetares mission i Nordafrika och Indien.

K. M. A. Efter 20 år, kr. —: 60.

Organ: När och Fjärran, redigerad av fröken Anna Roos, kr. 1: 30.

Föreningen för Israelsmissionen.

Se *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen; *T. Lindhagen*, Nutidströmningar inom judafolket, kr. —: 15.

Organ: Missionstidning för Israel, redigerad av pastor Hj. Stenberg, kr. 1: 35.

Svenska Jerusalemsföreningen.

Se *A. Kolmodin*, Sverige och hednamissionen; *J. Norrby*, På helig mark.

Organ: Svenska Jerusalemsföreningens tidskrift, redigerad av pastor A. Davidsson, kr. 1: —.

Ett nytt missionsföretag är *Bibeltrogna vänners mission* i Ostafrika.

Organ: Bibeltrogna vänners missionstidning, redigerad av predikant Axel B. Svensson, kr. 1: 35.

Svenska Metodistkyrkans mission, (*organ*: »Svenska Sändebudet») ledes från Amerika, och *Svenska Frälsningsarméns mission*, (*organ*: »Från alla land»), ledes från England.

Utom här angivna böcker finnes en ganska rikhaltig allmän missionslitteratur på svenska språket. Vi upptaga nu till slut något av det mest läsvärda: *J. Johnsson*, Vad skola vi svara missionens motståndare? kr. —: 15; *A. Kolmodin*, Världsmmissionen, en apologi för kristendomen, kr. —: 25; *Joh. Warneck*, Femtioårig mission bland baternerna på Sumatra, kr. 2: 50; *Erland Richter*, I missionärernas spår, kr. 2: 75; *Paul Sandegren*, Indiens studenter och kristendomen, kr. —: 50; *G. E. Phillip*, De kastlösas hopp, kr. 2: —; *F. R. Kugelberg*, Läkaremissionen, dess uppgift och resultat, kr. —: 35; Missionsbilder, översatta av E. Boethius, del 1—8, resp. kr. —: 75, 1: 25, 1: —, 1: —, 1: 25, 1: 50, 2: — och 2: 50; *Rut Fischer*, Pygméernas land, kr. 1: 75; *M. Lagerheim Björck*, Den norska Madagaskarmissionen, kr. —: 40; *Elisabet Franke*, Bakom slöjan, en blick i den muhammedanska kvinnovärlden, kr. —: 35; *Annie van Sommer* och *Samuel Zwemer*, Våra muhammedanska systrar, kr. 1: 25;

Mary R. S. Bird, Ur de persiska kvinnornas liv, kr. —: 75; *J. Blauenfeldt*, Hindukvinnor, kr. 1: 25; *I. Wikander*, Kristus i indisk belysning, kr. —: 50; *I. Wikander* och *S. Jonsson*, Kristus och Indien, kr. —: 50; *R. P. Wilder*, Bland Indiens studenter, kr. —: 50; *Archibald Glover*, Genom dödens skuggas dal, skildringar från boxarupproret 1900, kr. 3: —; *G. T. B. Davis*, Korea för Kristus, kr. —: 75; *I. Wikander*, Ur Japans inre liv, kr. 1: 75; *J. G. Paton*, Bland människoätarna på Nya Hebriderna, kr. 1: 50; *L. Oeler*, I ensamheten på en av Söderhavsoarna, kr. —: 75; *E. R. Baierlein*, Indianmissionären i urskogen, kr. 1: —; *D. Rudin*, Folket i Förskingringen, kr. 1: —.

Ett flertal biografier av missionärer och missionsledare äro ock utgivna, bland vilka må nämnas: *T. Schölly*, Samuel Gobat, evangelisk biskop i Jerusalem. En livsbild, kr. 2: —; *Elin Silén*, Såningsmän på Guds rikes åker, kr. 1: 75; *Hermann Römer*, Greve Nikolaus Ludvig von Zinzendorf, kr. 1: 50;

Edvard Gustafsson, Adoniram Judson, en biografi, kr. 1: 50; *Karl Fries*, John R. Mott, en ledare för världsrorelser, kr. 2: —; *Anna Fredén*, Grirfith John, Central-Kinas apostel, kr. —: 75; *C. L. Fahs*, Ugandas »vite arbetare», en berättelse om Alex. M. Mackay, kr. 1: 80; *A. Gustafsson*, David Livingstone, kr. 2: 25; *A. Ihrmark*, Axel Herman Liljestrand, kr. —: 25; *A. Kolmodin*, John Coleridge Patteson, melanesiernas apostel, kr. —: 75; *J. C. Lambert* och *V. Golding*, Missionsfältens hjältar, 5 delar à kr. 1: 25; *T. Lindhagen*, Josef Rabinowitz, kr. —: 25; *Pandita Ramabai*, Ur mitt livs historia och hinduernas religiösa åskådning, kr. —: 75; *G. Howard Taylor*, Pastor Hsi, kr. 3: —; *K. Wingvist*, En liten återblick på min 25-åriga verksamhet som läkaremissionär, kr. —: 25; *J. E. Lundahl*, Nils Westlind, en banbrytare för Kongo-missionen, kr. 2: —; *A. Kolmodin*, Carl Johan Carlsson, den förste svenske missionären i Kunama, kr. —: 25; *A. Kolmodin*, Bengt Peter Lundahl, missionär i Ostafrika, kr. —: 20.

Missionslitteratur.

Svenska Missionsförbundets Söndagsskolbibliotek.

Av *serien I* (Biografier) äro följande under tryckning:

1. Samuel Crowther. Slavgossen som blev biskop. Av J. E. Lundahl.
2. David Livingstone. Upptäcktsresanden och människovännen. Av J. E. Lundahl.
3. William Carey. Skomakaren som blev professor. Av J. E. Lundahl.
4. David Zeisberger. Den röde mannens vän. Av J. E. Lundahl.
5. Robert Morrisson. Banbrytaren i Kina. Av J. E. Lundahl.
6. James Chalmers. Bland vildarna på Söderhavsoarna. Av J. E. Lundahl.
7. Alexander Mackay. Ugandas hjälte. Av J. E. Lundahl.
8. Greve Zinzendorf och missionen. Av J. E. Lundahl.
9. François Coillards underbara livsgärning. Av J. E. Lundahl.
10. Booker Washington. Negerrasens Moses. Av J. E. Lundahl.

Serien II (Missionsberättelser).

1. Ruts besök i Ost-Turkestan. Av L. E. Högberg.

Priset är 25 öre pr ex.

Söndagsskolor erhålla rabatt.

NYTT BOKARBETE.

I juli månad utkommer ett praktfullt arbete över Svenska Missionsförbundets tjugofem-åriga verksamhet i Ost-Turkestan. Boken, vilkens titel är

På obanade stigar,

ger i ord och bild högst intressanta och livfulla skildringar från arbetsfältet.

Illustrationsmaterialet är synnerligen värdefullt och rikhaltigt.

Priset är **6 kronor**, vilket i förhållande till bokens omfattning, gedigna innehåll och eleganta band, är mycket billigt.

Vid köp av 5 ex. lämnas 25 proc. rabatt.

Till Svenska Missionsförbundets Föreningar och Församlingar.

Den 2 inst. aug. är det tre år, sedan det fasaväckande världskriget bröt ut. Och det rasar ännu med oförminskad våldsamhet. Något som tyder på, att de krigförande folken hysa någon allvarlig vilja att för närvarande sluta fred, förefinnes icke heller. Åstundan att krossa motståndaren behärskar ännu de krigförande. Och den synd, som frammanat kriget: *njutningslystnaden, penninge- och maktbegäret jämte därmed sammanhängande avund och hat* har gripit allt för djupt in i folkens sjäsliv för att kunna tagas bort med mänsklig kraft. Men så länge sådant ont behärskar vilja och känsla hos folken, kan ingen varaktig fred åvägabringas. Själva roten till det onda måste blottas och bringas att vissna under inflytande av det himmelska ljuset.

Svenska Missionsförbundets Styrelse har därför, på framställt förslag därom, beslutit ställa ett upprop till föreningar och församlingar, som tillhöra nämnda förbund, ävensom till andra kristna organisationer att avskilja

söndagen den 5 instundande augusti till självrannsakan, syndabekännelse och bön för fred i världen.

De nämnda synderna hava kommit till ett fruktansvärt välde bland både rika och fattiga — vårt folk därifrån icke undantaget. Och det är där vi hava det egentliga hindret för freden. Uppgiften att vara saltet, som motverkar den rådande sedeförruttnelsen på detta område, hava vi som troende icke heller känt och beaktat med tillbörligt allvar, utan vi hava glidit med strömmen och så indirekt främjat utvecklingen av det farliga onda, som nu satt hela världen i brand och ställt släktet ansikte mot ansikte med hunger och död. Må detta allvarligt erkännas och avbedjas! Och må vi hembära Herren tack för att han skonat oss och vårt land från att indragas i själva kriget med allt dess elände. Må vi ock tänka efter, vad han kan vilja säga oss med att bevisa denna nåd!

Samlens därför, kära missionsvänner, i edra predikolokaler *söndagen den 5 inst. aug.* icke för att anordna politiska föredrag utan för att i predikan och bön bekänna och avbedja den synd, som dragit olycka över mänskligheten, att det må bli uppståndelse därur och Gud må för de utvaldas skull förkorta vedermodans dagar och giva frälsning åt den kvarleva, som ännu står räddad från död och undergång.

Stockholm i juli 1917.

För Svenska Missionsförbundet:

J. NYRÉN.

J. P. NORBERG.